Vihreä kasvu
Mirja Hannula

9.4.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 8/2024) ja toimenpidealoite aikuiskoulutustuen kehittämistyön käynnistämisestä (TPA 21/2023 vp)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kirjallinen kuuleminen 11.4.2024

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä koskien aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaa lakkauttamisesta ja toimenpidealoitteesta koskien aikuiskoulutustuen kehittämistyön käynnistämiseksi.

EK lausuu kunnioittaen seuraavaa:

- EK kannattaa hallituksen esitystä (HE 8/24) ja toteaa, että työmarkkinakeskusjärjestöjä on kuultu sen valmistelussa. EK on ollut kuultavana asiasta työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa 7.3.2024 ja jättänyt myös asiasta (7.3.2024) kirjallisen lausunnon.

- EK ei tue toimenpidealoitetta (TPA 21/2023 vp). Aikuiskoulutustuen kehittäminen ei ratkaise sen keskeistä kohdentumishaastetta. Huolimatta siitä, että tukea on kehitetty, se ei kohdennu heikoimmin koulutettuun kohderyhmään. Tälle kohderyhmälle työtehtäviin kytkeytyvä oppisopimuskoulutus on parempi vaihtoehto, joka palvelee sekä yksilön että työnantajan tarpeita. EK ehdottaa oppisopimuksen käytön laajentamiseksi muutosta oppisopimusta ohjaavaan lainsäädäntöön siten, että oppisopimuksen perusteena olevaa tuntimäärää laskettaisiin nykyisestä keskimäärin 25 tunnista viikossa laskea keskimäärin 20 tuntiin viikossa. Tämän lisäksi on tarpeen tehdä paremmin tunnetuksi oppisopimuksen mahdollisuuksia mm. lyhytkestoisen, tutkinnon osaan tähtäävän oppisopimuksen hyödyntämistä osaamisen kehittämisessä.

- EK on ehdottanut aikuiskoulutustukea korvaavan mallin rakentamista sopimuspohjaisesti sen sijaan, että eduskunta säätäisi asiasta lailla. Nykyinen vakuutuskassalainsäädäntö mahdollistaisi sen, että korvaavaa järjestelmää haluavat työnantajat ja palkansaajat muodostavat laajan kollektiivin. Tämä kollektiivi sopii keskenään siihen kuuluvien osapuolten oikeudet ja velvollisuudet. Toimeenpano annetaan erilliselle vakuutuslaitokselle, esimerkiksi vakuutuskassalle. Uuden osaamiskassan säännöissä voidaan määrätä ainakin osakkaat ja vakuutetut, etuudet ja niiden saantiehdot sekä kenellä on velvollisuus maksaa vakuutusmaksuja ja miten ne määräytyvät. Vakuutusmaksut olisivat verotuksessa vähennyskelpoisia ja etuudet veronalaisia ilman tarvetta muuttaa lainsäädäntöä.

- Uusi sopimuspohjainen malli poistaisi yhden keskeisen kritiikin aiheuttajan: rahoitukseen osallistuisivat vain ne työnantaja- ja työntekijäkollektiivit, jotka kokevat nykyisenkaltaisen järjestelmän jatkumisen tarkoituksenmukaiseksi.